

EURÓPSKY DOZORNÝ ÚRADNÍK PRE OCHRANU ÚDAJOV

Zhrnutie predbežného stanoviska európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k dohode medzi Spojenými štátmi americkými a Európskou úniou o ochrane osobných informácií v súvislosti s prevenciou, vyšetrovaním, zisťovaním a sťahovaním trestných činov

[Úplné znenie tohto stanoviska sa nachádza v anglickom, vo francúzskom a v nemeckom jazyku na webovej lokalite európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov www.edps.europa.eu]

(2016/C 186/04)

Toto stanovisko vyplýva zo všeobecnej povinnosti, že medzinárodné dohody uzavreté EÚ musia byť v súlade s ustanoveniami Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) a rešpektovať základné práva, ktoré sú jadrom právnych predpisov EÚ. Konkrétne sa hodnotením analyzuje súlad obsahu zastrešujúcej dohody s článkami 7, 8 a 47 Charty základných práv Európskej únie a článkom 16 ZFEÚ, ktorými sa zabezpečuje ochrana osobných údajov.

ZHRNUTIE

Vyšetrovanie a sťahovanie trestnej činnosti je oprávneným politickým cieľom a medzinárodná spolupráca vrátane výmeny informácií sa stala dôležitejšou než kedykoľvek predtým. Dosiaľ EÚ chýbal dôkladný spoločný rámec v tejto oblasti, a preto neexistujú jednotné ochranné opatrenia týkajúce sa základných práv a slobôd jednotlivcov. Ako EDPS už dlho tvrdí, EÚ potrebuje udržateľné opatrenia na výmenu osobných údajov s tretími krajinami na účel presadzovania práva, v plnom súlade so zmluvami EÚ a Chartou základných práv.

Z toho dôvodu vítame a aktívne podporujeme snahu Európskej komisie o dosiahnutie prvej tzv. zastrešujúcej dohody s USA. Cieľom tejto medzinárodnej dohody o presadzovaní práva je po prvý raz ustanoviť ochranu údajov ako základ pre výmenu informácií. Aj keď uznávame, že nie je možné úplne opakovať terminológiu a vymedzenia práva EÚ v dohode s treťou krajinou, ochranné opatrenia pre jednotlivcov musia byť jasné a účinné, aby bola v úplnom súlade s primárnym právom EÚ.

Európsky súdny dvor v uplynulých rokoch potvrdil zásady ochrany údajov vrátane spravodlivosti, presnosti a relevantnosti informácií, nezávislého dohľadu a individuálnych práv jednotlivcov. Tieto zásady sú relevantné pre verejné orgány rovnako ako pre súkromné spoločnosti bez ohľadu na akékoľvek formálne zistenie rovnocennosti EÚ so zreteľom na ochranné opatrenia tretích krajín týkajúce sa ochrany údajov, dokonca sa stávajú ešte dôležitejšími so zreteľom na citlivosť údajov potrebných na vyšetrovanie trestných činov.

Cieľom stanoviska je poskytnúť konštruktívne a objektívne poradenstvo inštitúciám EÚ pritom, ako Komisia dokončuje túto citlivú úlohu so širokými dôsledkami nielen pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva medzi EÚ a USA, ale aj pre budúce medzinárodné dohody. Zastrešujúca dohoda je samostatná, ale treba o nej uvažovať v spojení s nedávno oznámeným tzv. štítom pre súkromie medzi EÚ a USA o prenose osobných informácií v komerčnom prostredí. Môžu byť potrebné ďalšie úvahy s cieľom analyzovať vzájomné pôsobenie týchto dvoch nástrojov a reformu rámca EÚ pre ochranu údajov.

Predtým ako bude dohoda predložená Parlamentu na schválenie, vyzývame strany, aby dôkladne zvažili významný vývoj od minulého septembra, keď naznačili svoj zámer uzavrieť dohodu po schválení zákona o súdnej náprave. Mnohé už stanovené ochranné opatrenia sú vítané, ale mali by sa posilniť, a to aj v súvislosti s rozsudkom *Schrems* v októbri, ktorý spôsobil neplatnosť rozhodnutia o bezpečnom prístave, a politickú dohodu EÚ o reforme ochrany údajov v decembri, ktorá sa vzťahuje na prenosy a súdnu a policajnú spoluprácu.

EDPS určil tri základné zlepšenia textu, ktoré odporúča v záujme zabezpečenia súladu s chartou a článkom 16 zmluvy:

- objasnenie, že všetky ochranné opatrenia sa vzťahujú na všetkých jednotlivcov, nielen na občanov EÚ,
- zabezpečenie, aby ustanovenia súdnej nápravy boli účinné v zmysle charty,

— objasnenie, že hromadné prenosy citlivých údajov nie sú povolené.

Stanovisko obsahuje ďalšie odporúčania na objasnenie plánovaných ochranných opatrení pomocou sprievodného vysvetľujúceho dokumentu. Zostávame k dispozícii inštitúciám na účel ďalšieho poradenstva a dialógu v tejto veci.

I. Súvislosti týkajúce sa parafovanej dohody

1. Rada prijala 3. decembra 2010 rozhodnutie, ktorým oprávnila Komisiu, aby začala rokovania o Dohode medzi Európskou úniou (EÚ) a Spojenými štátmi americkými (USA) o ochrane osobných údajov pri ich zasielaní a spracúvaní na účely prevencie trestnej činnosti vrátane terorizmu, jej vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach (ďalej len „dohoda“) ⁽¹⁾.
2. Rokovania medzi Komisiou a USA sa oficiálne začali 29. marca 2011 ⁽²⁾. Generálny prokurátor USA 25. júna 2014 oznámil, že sa prijme legislatívny akt s cieľom zabezpečiť súdnu nápravu týkajúcu sa práv na súkromie v USA pre občanov EÚ ⁽³⁾. Po niekoľkých kolách rokovaní, ktoré sa uskutočnili v priebehu 4 rokov, bola dohoda parafovaná 8. septembra 2015. Podľa Komisie je cieľom podpísať a formálne uzavrieť dohodu až po prijatí zákona USA o súdnej náprave ⁽⁴⁾.
3. Európsky parlament musí súhlasiť s parafovaným znením dohody, zatiaľ čo Rada ju musí podpísať. Pokiaľ sa toto neuskutoční a dohoda nie je formálne podpísaná, konštatujeme, že rokovania o osobitných bodoch môžu byť znovu otvorené. V tejto súvislosti EDPS vydáva toto stanovisko na základe textu parafovanej dohody uverejneného na webovej lokalite Komisie ⁽⁵⁾. Toto je predbežné stanovisko založené na prvej analýze zložitého právneho textu a nemá vplyv na akékoľvek ďalšie odporúčania, ktoré môžu byť prijaté na základe ďalších dostupných informácií vrátane budúceho legislatívneho vývoja v USA, akým je prijatie zákona o súdnej náprave. EDPS určil tri základné body, ktoré si vyžadujú zlepšenie, a takisto upozorňuje na iné aspekty, v ktorých sa odporúčajú dôležité objasnenia. S týmito zlepšeniami možno dohodu považovať za dohodu, ktorá je v súlade s primárnym právom EÚ.

V. Závery

53. EDPS víta zámer zabezpečiť právne záväzný nástroj, ktorého cieľom je zabezpečiť vysokú úroveň ochrany údajov týkajúcu sa osobných údajov prenášaných medzi EÚ a USA na účel prevencie, vyšetrovania, zisťovania alebo stíhania trestnej činnosti vrátane terorizmu.
54. Cieľom väčšiny vecných ustanovení dohody je, aby plne alebo čiastočne zodpovedali základným zárukám na právo ochrany osobných údajov v EÚ (ako sú práva dotknutej osoby, nezávislého dohľadu a právo na súdne preskúmanie).
55. Aj keď dohoda technicky nepredstavuje rozhodnutie o primeranosti ochrany, vytvára všeobecný predpoklad dodržiavania súladu s predpismi pre prenosy založené na osobitnom právnom základe v rámci dohody. Je preto veľmi dôležité, aby bol tento predpoklad posilnený všetkými potrebnými ochrannými opatreniami v znení dohody s cieľom zabrániť porušeniu charty, najmä jej článkov 7, 8 a 47.
56. EDPS odporúča tri základné zlepšenia textu, aby bol zabezpečený súlad s chartou a článkom 16 ZFEÚ:
  1. objasnenie, že všetky ochranné opatrenia sa vzťahujú na všetkých jednotlivcov, nielen na občanov EÚ;
  2. zabezpečenie, aby ustanovenia súdnej nápravy boli účinné v zmysle charty;
  3. objasnenie, že hromadné prenosy citlivých údajov nie sú povolené.

⁽¹⁾ Pozri MEMO 10/1661 Európskej komisie, uverejnené 3. decembra 2010, dostupné tu: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-10-1661_sk.htm.

⁽²⁾ Pozri MEMO 11/203 Európskej komisie, uverejnené 29. marca 2011, dostupné tu: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-11-203_en.htm.

⁽³⁾ Pozri tlačovú správu 14-668 Úradu generálneho prokurátora uverejnenú 25. júna 2014, dostupnú tu: <http://www.justice.gov/opa/pr/attorney-general-holder-pledges-support-legislation-provide-eu-citizens-judicial-redress>.

⁽⁴⁾ Pozri MEMO 15/5612 Európskej komisie, uverejnené 8. septembra 2015, dostupné tu: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-5612_en.htm.

⁽⁵⁾ Text je dostupný tu: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/files/dp-umbrella-agreement_en.pdf.

57. Okrem toho, na účel právnej istoty EDPS odporúča, aby boli do textu dohody alebo do vysvetľujúcich vyhlásení, ktoré sa majú pripojiť k dohode, alebo vo vykonávajúcej fáze dohody, ako sa podrobne opisuje v tomto stanovisku, zaradené tieto zlepšenia alebo objasnenia:
1. že článok 5 ods. 3 musí byť vykladaný ako rešpektovanie úlohy orgánov dohľadu tak, aby bol v súlade s článkom 8 ods. 3 charty;
  2. že osobitné právne základy pre prenosy (článok 5 ods. 1) musia byť v plnom súlade s ochrannými opatreniami stanovenými v dohode a v prípade sporných ustanovení medzi osobitnými právnymi základmi a dohodou bude mať prednosť dohoda;
  3. že v prípade neúčinnnej ochrany údajov prenesených orgánom na úrovni štátu budú relevantné opatrenia podľa článku 14 ods. 2 zahŕňať v prípade potreby opatrenia týkajúce sa už vymenených údajov;
  4. že vymedzenia operácií spracovania a osobných informácií (článok 2) budú zosúladené tak, aby boli v súlade s ich dobre etablovaným chápaním podľa práva EÚ; v prípade, že strany v plnom rozsahu nezosúladiť tieto vymedzenia, treba uviesť objasnenie v sprievodných vysvetľujúcich dokumentoch k dohode o tom, že uplatňovanie týchto dvoch pojmov sa vecne nebude líšiť od ich chápania v práve EÚ;
  5. aby informačný zoznam tzv. osobitných podmienok, za ktorých sa údaje prenášajú hromadne (článok 7 ods. 3), mohol byť zahrnutý do vysvetľujúceho vyhlásenia;
  6. že strany zamýšľajú uplatňovať ustanovenia týkajúce sa oznámení o narušení informácií (článok 10) s cieľom na jednej strane čo najviac obmedziť možné opomenutie oznámení a predchádzať nadmerným oneskoreniam oznámení;
  7. aby bolo ustanovenie o zadržaní údajov v článku 12 ods. 1 doplnené spresnením „na osobitné účely, na ktoré boli prenesené“ v súvislosti so zásadou obmedzenia účelu uvedeného stranami v dohode;
  8. aby strany dohody zväzili posilnenie svojho úsilia o to, aby obmedzenia vo vykonávaní práva na prístup boli obmedzené na nevyhnutné minimum v záujme zachovania uvedených verejných záujmov a posilnenia povinnosti transparentnosti;
  9. že sa v podrobnom vysvetľujúcom vyhlásení k dohode konkrétne uvádza zoznam (článok 21):
    - orgánov dohľadu, ktoré majú právomoci v tejto veci a mechanizmus na to, aby sa strany navzájom informovali o budúcich zmenách,
    - účinných právomocí, ktoré môžu vykonávať,
    - identity a informačných údajov kontaktného miesta, ktoré bude pomáhať s určením príslušného orgánu dohľadu (článok 22 ods. 2).
58. Nakoniec, EDPS by rád pripomenul potrebu, že každý výklad, uplatňovanie a vykonávajúce opatrenie dohody by sa malo uskutočniť, v prípade nedostatočnej jasnosti a evidentne sporných ustanovení, v súlade s konštitučnými zásadami EÚ s osobitným zreteľom na článok 16 ZFEÚ a články 7 a 8 charty bez ohľadu na vítané zlepšenia, ktoré sa majú zaviesť na základe odporúčaní uvedených v tomto stanovisku.

V Bruseli 12. februára 2016

Giovanni BUTTARELLI

európsky dozorný úradník pre ochranu údajov